

XVIII seminarium PSWNA

„Europejskie normy metod badań mma, ZKP i badania typu. Nowoczesne technologie w drogownictwie”

Jacek Boratyński*

„Europejskie normy metody badań mma, ZKP i badania typu. Nowoczesne technologie w drogownictwie” – pod takim tytułem w dniach 10-11 kwietnia 2008 r. odbyło się w Mszczonowie k/Warszawy kolejne seminarium PSWNA.

W seminarium tym wzięli udział przedstawiciele administracji drogowej, w tym: reprezentanci laboratoriów 9 Oddziałów GDDKiA, firm wykonawczych, producentów materiałów stosowanych w drogownictwie oraz uczelni, instytutów i laboratoriów związanych z budownictwem drogowym.

Oficjalnego otwarcia i powitania uczestników seminarium dokonał Prezes PSWNA – Dariusz Słotwiński. W swoim wystąpieniu zwrócił uwagę na bieżące problemy branży drogowej m.in. spowolnienie dynamiki planowania i uruchamiania kontraktów drogowych oraz poważne opóźnienia we wdrażaniu Norm Europejskich.

W pierwszym dniu seminarium prelegenci przedstawili następujące prezentacje:

❖ **Jolanta Ochnik, Michał Przymanowski** (POLSKIE CENTRUM BADAŃ I CERTYFIKACJI) – „Ocena zgodności mieszanek mineralno-asfaltowych”.

Prezentacja wyjaśniała zasady wprowadzania wyrobów budowlanych do obrotu, obowiązujące po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej oraz związane z tym zagadnienia oceny zgodności wyrobów z Normami Europejskimi i oznakowania ich znakiem CE. Omówione zostały również zasady certyfikacji zakładowej kontroli produkcji (ZKP) i wymagania stawiane producentom wyrobów budowlanych. Cała tematyka prezentacji dotyczyła wiedzy, na którą jest ciągle ogromny popyt w środowisku drogowym, co potwierdziły późniejsze bardzo liczne pytania i dyskusje.

❖ **Jacek Boratyński** (TPA – INSTYTUT BADAŃ TECHNICZNYCH) – „Główne założenia badania typu wg normy PN-EN 13108-20”.

W pierwszej części prezentacja nawiązywała do omawianej wcześniej tematyki oceny zgodności wyrobów budowlanych i zasad wprowadzania ich na rynek Unii Europejskiej. Głównym zagadnieniem natomiast było wyjaśnienie założeń związanych z badaniem typu mieszanek mineralno-asfaltowych (mma) według normy PN-EN 13108-20, omó-

Prezes D. Słotwiński wita uczestników seminarium (Fot. K. Jabłoński)

wienie nowych pojęć, wymagań i zasad, które pojawiają się przy wprowadzaniu tej normy do praktyki.

❖ **Dariusz Samsel, Tomasz Barto** (TQM CONSULTING) – „Doświadczalne doświadczenia w zakresie wdrażania ZKP przez producentów mieszanek mineralno-asfaltowych”.

Autorzy przedstawili jaką „drogą przez mękę” jest w obecnej chwili wdrażanie przez producentów mma zakładowej kontroli produkcji (ZKP) w oparciu o normę PN-EN 13108-21. Przy wszelkich sprzecznościach w obecnie obowiązujących w Polsce przepisach w stosunku do wymogów dyrektyw Komisji Europejskiej, niespójnym nazewnictwie, braku interpretacji Norm Europejskich oraz błędach w nich występujących oraz błędach w ich tłumaczeniu – jest to proces wybitnie trudny.

❖ **Bartosz Wojczakowski** (AMMANN Polska) – „Zakładowa kontrola produkcji wg PN-EN 13108-21, jako narzędzie poprawy ja-

* Jacek Boratyński, TPA Instytut Badań Technicznych Sp. z o.o.

kości i zarządzania kosztami produkcji mieszanek mineralno-asfaltowych”.

Prezentacja omawiała praktyczne aspekty związane z wdrażaniem ZKP w odniesieniu do Wytwórni Mieszank Mineralno-Asfaltowych (WMA). Przytoczono przykłady problemów wynikających ze stosowania zapisów normy PN-EN 13108-21 w rzeczywistych warunkach produkcji mma, a spowodowanych konstrukcją wytwórni, jej specyfiką techniczną i prowadzonymi w niej procesami technologicznymi.

❖ **Waldemar Gańko** (LOTOS Asfalt) – „By sprostać wyzwaniom...”.

Uczestnikom seminarium zaprezentowano projekcję multimedialną na temat produkcji, wdrażania nowych technologii i znaczenia na rynku drogowym asfaltów produkowanych przez LOTOS Asfalt.

❖ **Jan Król** (POLITECHNIKA WARSZAWSKA) – „Nowa metoda oceny mikrostruktury polimeroasfaltów drogowych wg PN-EN 13632”.

Autor na wstępie omówił metody modyfikacji asfaltów drogowych, w tym rodzaje najczęściej stosowanych polimerów oraz budowę strukturalną polimeroasfaltów. Następnie przedstawił metodę wizualnej oceny mikrostruktury asfaltów modyfikowanych opisaną w normie PN-EN 13632. W prezentacji pokazano przykłady różnic w strukturze polimeroasfaltów, w zależności od stopnia modyfikacji, widzianych pod mikroskopem fluorescencyjnym.

Zwinięciem pierwszego dnia seminarium była uroczysta kolacja, w trakcie której Prezes PSWNA Dariusz Słotwiński wręczył akt nadania godności honorowego członka PSWNA Panu Bohdanowi Żurkowi w po-

dziękowaniu za długoletnią pracę i ogromny wkład w rozwój polskiego drogownictwa.

W drugim dniu seminarium uczestnikom przedstawiono następującą prezentację:

❖ **Maria Bogacka** (BIURO USŁUG INŻYNIERSKICH), **Halina Sarlińska** (POLIMEX-MOSTOSTAL) – „Normy badań laboratoryjnych dla ZKP i badania typu”.

W prezentacji przedstawiono szereg problemów związanych z „okresem przejściowym”, w trakcie którego ciągle funkcjonują wycofane przepisy i normy metod badań oraz wdrażane są nowe Normy Europejskie serii 13108 i 12697. Brak dokumentów aplikacyjnych i szczegółowych procedur metod badań stwarza wiele utrudnień firmom wykonawczym oraz pogłębia chaos związany z występowaniem w specyfikacjach technicznych błędnych zapisów dotyczących wymagań wobec mma.

❖ **Jacek Olszacki** (ORLEN Asfalt) – „Jakość asfaltów 35/50 i 50/70”.

Zaprezentowano pokaz multimedialny na temat nowoczesnych instalacji do produkcji asfaltów, technologii produkcji oraz systemu kontroli jakości asfaltów produkowanych przez ORLEN Asfalt.

❖ **Egbert Beuving** (EAPA) – „Technologie asfaltowe zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju w Europie”.

Autor przedstawił najnowsze trendy w europejskiej branży budownictwa drogowego, które są szczególnie ukierunkowane na technologie proekologiczne, mające na celu ograniczanie negatywnego wpływu na środowisko naturalne. Minimalizacja odpadów, redukcja zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych, ponowne wykorzystywanie materiałów w procesie m.in. recyklingu, jak również opracowywanie nowych technologii takich jak – nawierzchnie zmniejszające hałas ruchu – to przyszłościowe kierunki rozwoju branży drogowej.

❖ **Ryszard Stachyra** (CECA ARKEMA GROUP) – „Mieszanki mineralno-asfaltowe „na ciepło”.

Prezentacja przedstawiała zalety stosowania preparatu Cecabase RT umożliwiającego produkcję mma w niższych temperaturach od dotych-

Halina Sarlińska podczas prezentacji (Fot. K. Jabłoński)

Ryszard Stachyra (z lewej) – prezentacja w języku francuskim i Janusz Hariasz – tłumaczenie na język polski (Fot. K. Jabłoński)

czas stosowanych, bez negatywnego wpływu na właściwości mma. Zadaniem preparatu Cecabase RT jest redukcja zużycia energii, a co za tym idzie, zmniejszenie szkodliwych emisji do atmosfery.

❖ **Mariusz Serżysko** (PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWY DRÓG i MOSTÓW – Mińsk Mazowiecki) – „Doświadczenia z wdrażania systemu zakładowej kontroli produkcji mieszanek mineralno-asfaltowych”.

Autor zaprezentował proces wdrażania systemu zarządzania jakością według normy PN-EN ISO 9001 oraz ZKP w swoim przedsiębiorstwie. Zapoznał również uczestników z problemami napotykanymi w trakcie opracowywania systemu ZKP i sposobami w jaki je rozwiązywano.

Biorąc pod uwagę bardzo liczne pytania zadawane przez uczestników seminarium po wygłaszanych prezentacjach można stwierdzić, że ist-

nieje ogromne zapotrzebowanie na wiedzę, szczególnie w tematyce oceny zgodności mma, badań typu i wdrażanych metod badawczych opisanych w Normach Europejskich.

Gorące dyskusje w trakcie seminarium i w kularach pokazują, jak ważne są to zagadnienia i jak odczuwalny jest brak publikacji opisujących i porządkujących wiedzę na ich temat.

Warto odnotować również fakt, że największą aktywność w propagowaniu informacji na tematy związane z wdrażanymi obecnie przepisami wykazują firmy wykonawcze branży drogowej przy znikomym zaangażowaniu administracji drogowej.

Sponsorami seminarium byli: AMMANN Polska, LOTOS Asphalt, ORLEN Asphalt, ICSO Chemical Production, NORDKALK, NYNAS.